

skupaj z uredniškim odborom ureja urednik **Lojz Štromajer** (revija pa ima tudi lektorja, **prof. Francka Vogelnika**), nima samo informativne, ampak tudi splošno izobraževalno ambicijo. V uvodniku predsednik PZS **Andrej Brvar** razmišlja o planinski organizaciji pred stoletnico, na naslednjih straneh so objavljeni faksimili nekaterih planinskih dokumentov iz prvih let delovanja SPD, ki sta jih podpisala predsednik in tajnik SPD **Fr. Orožen in Jos. Hauptman**, objavljenih je nekaj prispevkov, ki hočejo bralce opozoriti na varno hojo o gorskem svetu, ponašanje pa je tudi šaljiv intervju z alpinistom **Jožo Čopom** ob stoti obletnici Joževega rojstva. Kot v pravih revijah je tudi v tej več oglasov - in križanka s planinsko vsebino.

M.R.

Zadnje naravne alpske reke

Mednarodna komisija za zaščito Alp (CIPRA) že 40 let združuje več kot 60 nevladnih organizacij, katerih cilj je ohranjanje naravne in kulturne dediščine v alpskem prostoru. Ena od njenih dejavnosti je tudi razširjanje okoljevarstvene zavesti s pomočjo izdajanja strokovnih del s tega področja. V zbirki drobnih brošur je tako letos kot zvezek 11/92 izšla študija z naslovom »Zadnje naravne alpske reke« (CIPRA- Kleine Schriften 11/92: Die letzten naturnahen Alpenflüsse). Poleg nemške so izdali tudi italijansko in francosko različico.

Poglavitne ugotovitve študije so, da je le še 10 odstotkov alpskih rek ohranjenih v naravnem stanju. Kar 82 odstotkov rek je ogroženih zaradi onesnaževanja voda, 79 odstotkov pa zaradi izrabe vodne energije. Številke jasno kažejo, da so ukrepi za zaščito in revitalizacijo alpskih vodotokov več kot nujni. Na podlagi mnenj skupine strokovnjakov za tekoče vode iz različnih držav CIPRA podpira naslednja stališča:

- dosledno je potrebno zaščititi zadnje še ohranjene naravne reke ali njihove odseke,
- zaščitni ukrepi se morajo nanašati na celotno krajino ob rekah,
- v primeru odvzema vode zagotoviti ekološko zadosten minimalni pretok oziroma biološki minimum,
- zmanjšati obremenitev na najmanjšo možno mero in kakovost vode vzdrževati v vsaj 1. do 2. kakovostnem razredu,
- tehnični posegi naj bodo omejeni v okviru ekološke analize zmožljivosti okolja, ki jo je potrebno izpeljati pred vsakim posegom,
- že ogrožene ali uničene vodotoke je potrebno zaščititi, revitalizirati in renaturirati, seveda v soglasju z ekološkimi zahtevami in željami lokalnega prebivalstva.

Brošuro, ki obsega 72 strani, lahko naročite na naslovu: CIPRA - Geschäftsstelle, Heiligkreuz 52, FL- 9490 Vaduz.

Okolje in turizem

Vse višji življenjski standard in spremenjeno obnašanje v prostem času omogočata, da se naravne lepote spreminjajo v turistična zabavišča in središča. Okolje se zaradi tega spremeni, območja za počitek in prosti čas v marsičem uničijo to okolje, turistično preurejanje okolja se spremeni v posiljevanje narave. Tenkočutni naravovarstveni krogi zdaj kažejo ljudem meje njihove moči. Ali bo še mogoče ločiti človeški in gospodarski dobiček iz turizma od stranskih učinkov, ki uničujejo naravo? Ali bo v prihodnosti še mogoče združiti objektivne življenjske kvalitete, kakršne si predstavljamo v neokrnjeni naravi, in razvoj turizma? Na takšna vprašanja poskušata odgovoriti **Erich Gnaiger in Johannes Kautz** v knjigi *Okolje in turizem*, ki je na recikliranem papirju na več kot 300 straneh izšla v Kulturverlagu Thaur in stane 248 šilingov. Poleg glavnih avtorjev sodeluje s krajšimi prispevki na podobne teme še več drugih piscev.

Ljudje v Alpah

Enako številne kot so jeziki in narečja v več kot tisoč kilometrov dolgem loku Alp so tudi metode pripravljane hrane in jedi na tem območju. To bi bila lahko ena od neštetihi ugotovitev **Giannija Bodinija** v njegovi knjigi *Ljudje v Alpah*, 155 strani debeli knjigi, ilustrirani s številnimi fotografijami, ki je izšla v založbi Rosenheimer in stane 461 šilingov.

Gianni Bodini, fotograf in izvrsten poznavalec življenjskih razmer v Alpah, popelje v odlično z besedo in sliko dokumentirani knjigi bralce skozi različne podnebne in kulturnozgodovinske pasese in v posameznih alpskih regijah predstavlja način priprave, konzerviranja in vsakodnevnih prehrane tamkajšnjih prebivalcev.

Ta knjiga je ljubko potovanje na območja, o katerih kljub vsemu še vedno dosti premalo vemo.

društvene novice

In memoriam:

Damjan Vidmar - Damč

Ležali smo pod nadstreškom neke domačije tretji dan hoda od Gopetarja proti baznemu taboru pod Džanujem nekje med reko, džunglo in riževimi polji. Dnevne etape je bilo konec, nosači so si kuhali večerjo. Nebo nad Kabeli Kolo, ki je šumela nekje na levi, vendar precej globoko pod nami, je bilo mirno, posuto z zvezdami, odprto, pričakujoče.

Ne vem (ali pa tudi vem: sedaj...), zakaj sta z Dušem pričela sproščen pogovor o smrti, o umiranju, o vsem tem, kar človek takrat doživlja.

Govoril si o smrti kot o trenutku, ki je lahko po svoje tudi lep: v njem ni več prostora za strah, le še za vdanost in zaupanje. Vem, da si bil (kot smo najbrž mi vsi, ki smo preživeli) prepričan, da je smrt zgolj povsem naraven prehod na višjo raven bivanja, začetek nekakšne nove, morda celo bogatejše doživljajske izkušnje.

Sedaj, ko sem ob tvoji smrti to tudi sam začutil, ti od srca verjamem. Če je smrt lahko tudi nekaj lepega, potem si umrl lepo: umrl si kot mož, kot človek, ki je tudi nam vsem dokazal vse tisto, o čemer je prejšnji večer pod obokom nepalskega neba tekla beseda.

A ostaja bolečina, ostaja nenadomestljiva izguba, ostajajo spomini. Obstaja pa tudi vera, obstaja veselje nad življenjem, obstaja vse tisto dobro, vseodpuščajoče, kar je moč najti le v pravih ljudeh.

In hvala ti, Damči, ker si me tega naučil!

Dani Bedrač

In memoriam: Mirko Ivič-Šiljo (1914-1992)

Med nami so planinci, ki bi jim morali posvečati posebno pozornost. Mi in prihodnji rodovi. To so tisti planinci, ki so spodbudili, organizirali, zbrali sodelavce, našli in navdušili mecene in zbirali denar, se odrekli vsakotredenskih in vsakoletnih prostih dni in počitnic ter sami največ tudi fizično delali pri zidavi naših planinskih koč.

Tak je bil **Mirko Ivič-Šiljo**, častni predsednik PD Ravna gora iz Varaždina. Umrl je, strt od hude in neozdravljive bolezni, 7. avgusta letos, planinci iz Varaždina, Ivanca in Čakovca ter številni prijatelji in someščani pa so ga pospremili na njegovo zadnjo pot 10. avgusta.

Z Mirkom sem se družil in sodeloval več kot 35 let. Hodili smo po gorah od Triglava in drugih slovenskih hribov, povezanih v slovensko planinsko transverzalo, ki jo je Mirko prehodil, prek Velebita, Zelengore, Magliča in Durmitorja do daljnih Prokletij na albanski meji.

Od dolgoletnega Mirkovega delovanja želim posebno poudariti zidavo novega planinskega doma na Ravni gori leta 1963, in sicer na kraju, kjer je stal nekdanji Filičev dom, ki so ga varaždinski planinci zgradili že leta 1932 in ga imenovali po svojem ustanovitelju in edinem predvojnem predsedniku, zaslužnem **prof. Krešimirju Filiču**.

Mirko Ivič je bil med drugo svetovno vojno s svojo prvo ženo Anko oskrbnik Filičevega doma, ta čas pa je tudi sodeloval s protifašističnim

gibanjem. Dom so leta 1944 požgali, Mirkovo ženo Anko, mater dveh mladoletnih otrok, pa ubili. Spomin na umrlo mater je ohranjen v imenu novega doma, ki se imenuje po **Anki Ivič**.

Upamo, da se bo sedanji dom, pravi majhen planinski hotel, imenoval po obeh in bo postal Planinski dom Anke in Mirka Iviča. Naj se naši planinski domovi imenujejo po tistih, ki so jih gradili v časih, ko so drugi zidali počitniške hiše za svoje lastne počitnice in razvedrilo!

V dom so napeljali telefon in električni tok, na vrhu so postavili kovinsko piramido - razgledišče, zgradili so dovozno cesto do doma. Za vse to je dal pobudo in za vse to je poskrbel Mirko Ivič, tedanji predsednik društva, ki ga je pri tem vseskozi podpirala njegova žena Katica.

Imel sem poslovilni govor na njegovem pogrebu. Govoril sem v imenu planincev živim ljudem o pridnosti, vztrajnosti in skromnosti nekega planinca, ki je lahko vsakomur za zgled.

Z Velikih pečin naše Ravne gore, ki so tako močno pritegnile **Maksa Meška** iz vasi Lahonci pri Ormožu, je prekrasen razgled na urejene in vinorodne griče Haloz, na gozdnati Macelj, Strahinjščico, Boč, Pohorje. Planinska društva iz Ormoža, Maribora, Ptuja ali Rogaške Slatine uvrščajo v svoj letni program izletov tudi Ravno goro. Nas planince iz Varaždina pa bodo povezovali z Ravno goro tudi spomini na našega zaslužnega Mirka Iviča, na čigar večni dom je gospa **Vladimira Horvat**, predsednica našega društva, na dan žalostnega slovesa položila šopek svežih ciklam, nabranih v gozdovih Mirkove in naše Ravne gore.

Tomislav Jagačič

80 let Viktorja Obeda

Osem desetletij **Viktorja Obeda**, rojenega 28. avgusta 1912 v kraju Huntau v Avstriji, pomeni dinamično aktivnost v našem društvenem pla-

